



25 de xullo

**Somos o que somos,
que non é pouco**

A foto que fala

Neste número collemos vacacións.
Que teñades un bo verán...!



O trasno O segredo mellor gardado

Daniel López Muñoz



O electricista do Milladoiro xa é un personaxe de ficción, é dicir, tan real coma Galicia mesma. Si, o realismo máxico, por moito que digan, nace no triángulo que forman A Corda, O Suído e o Mesón do Bento. A historia ten varias caras, e a do códice, con ser espectacular, máxica, queda pequena a carón do famoso millón douscentos mil euros en efectivo que se atoparon na súa casa.

O Delegado do Goberno di que eses cartos proceden de furtos continuados na catedral. Fálase dos cepillos. Si,

vale, resulta que o home, coleccionista fino, dedicábase a limpar os cepillos da catedral. Veña, de acordo, vai que si, que se dedicase durante dez anos a repañar nas caixas das esmolos. Pero, carafio, un millón douscentos mil, dividido entre dez, son 120.000€ por ano, e dividido entre 265 días “operables” -ninguén cre que estivese a xornada completa amañando nos interruptores que casualmente hai xusto enriba dos cepillos, infatigable, sen levantar as sospeitas do espelido deán e dos confesores agachados nas outras caixas máis grandes-, pois iso vén dando 465€ por día de cepillada.

Así que, supoñendo que efectivamente o noso coleccionista tivese semellante nivel de actividade cepilladora, tamén debemos supoñer que algo deixaría quedar nos cepillos, para disimular cando menos, que dez anos non son tres días. Efectivamente, a alguén se lle pasa pola cabeciña que durante dez anos o cabido da catedral de Santiago non reparase no feito de que os cepillos estivesen a cero? Semellante desinterese cadrará cos

misioneiros e os teólogos castigados pero non cadra nadiña con quen sabemos todos. “Abade que comeu da ola, inda ás veces quer da cazola” e nin o suposto secularismo rabudo de Zapatero sería escusa abonda para que os cepillos desen perdas durante dez anos. Era boa.

Así que, para min, que o misterio misterioso non está na santísima trindade, que é cousa ben simple de entender para a xente que quere a outra xente e é desprendida de corazón. Tampouco está no códice, unha xoia de pergamino, cousa linda e curiosa, pero con dimensións precisas. Non; o *mysterium mysteriorum*, o segredo mellor gardado, é a pasta da catedral, os cartos do templo, opacos para o fisco –que somos todos-, uns beneficios pecuniarios mesturados co incenso, combinación maléfica que alguén ben coñecido combateu a latégazos. E nin con esas. Róubanlles 1.200.000€ e non se decatan. E se se decatan non o denuncian. Realmente misterioso.

Editorial 25 de xullo: Somos o que somos que non é pouco

A celebración do 25 de xullo debe servir para facer balance e festa da nación galega, do que somos e do que podemos chegar a ser. Non é festa contra ninguén, senón a prol da nosa capacidade de non depender doutros e, ademais, é esa fermosa ocasión para tódolos galegos e galegas dámonos unha enorme aperta e, de paso, incluír a tódolos pobos do planeta; para lembrar que este país, Galicia, entre outros moitos, merece mil primaveras máis.

Galicia ten potencia e ten a súa maneira de ser, de falar e de vivir. Pero, certamente, estamos en tempos de enorme turbación. A crise financeira inxecta no noso ánimo a sensación de que nada realmente decisivo depende de nós. Como se os poderes reais, os financeiros, fóra de todo control, teceran unha rede perversa por riba de gobernos, parlamentos, constitu-

cións e estatutos. Non obstante a crise pon en cuestión, precisamente, esa disolución das capacidades locais para organizarse e mandar sobre as súas vidas. Mesmo nas finanzas. Efectivamente, o que cuestiona esta crise é un sistema opaco, que entende o global como a supresión do local, como un roubo continuado de soberanía a favor de poderes nada transparentes nin democráticos.

reivindicar a nosa cota
de soberanía no concerto
plural e solidario dos pobos

No día da patria é necesario lembrar a importancia de termos soberanía sobre os aspectos decisivos da nosa existencia. Soberanía alimentaria, financeira, capacidade de ordenar a explotación dos nosos recursos, de ordenar o noso territorio e o noso litoral de maneira responsable, de darlle un futuro á nosa identidade, lingua e cultura.

A soberanía non é cerrazón nin autarquía. É vincular as decisións máis importantes para a vida da xente a unha esfera de decisión próxima, é asegurar que todo o mundo sabe quen é responsable de tomar tal ou cal decisión. É construír desde a transparencia e non desde a distancia, a opacidade e a impunidade dunha “globalidade” en nome da cal se destrúen sistemas de protección, se imposibilita o financiamento dos estados e se producen “accidentes financeiros” de consecuencias dramáticas para un pobo indefenso e impotente.

Somo o que somos, que non é pouco, e podemos reivindicar a nosa cota de soberanía no concerto plural e solidario dos pobos e nacións.

Rumores de esperanza

Xan Guillén



Moitos días, cando saio a pasear coa miña filla, paso polo lado dun pequeno parque infantil onde nenos e nenas da urbanización onde vivo queiman as horas das tardes xogando nas

randeas. A miña é unha urbanización nova e aínda hai bastantes pícaros enredando. Moitos días ao pasarmos polo parque sae correndo ao noso encontro Pepa. Trátase dunha beleza infantil duns dous anos. Sorrinte, loura, espelida, feliz. Achégase á nosa cadeira infantil e fala coa nosa filla. Sariña atende ao que Pepa lle conta e falan das súas cousas. Logo Pepa fai que a súa nai acuda ao noso encontro, sinalalle a nosa moza e sorrimos todos mentres comentamos algunha cousiña. É a típica nena fedello que rebordea cariño. Trátase dunha nena con evidente Síndrome de Down. Eu cada vez que a vexo dirixirse á miña filla sinto moita simpatía cara a ela, pero

non por mágoa, senón polas mostras de afecto que amosa cara ao que para ela podería ser un aburrido bebé.

Atrás queda o tempo no cal había xente que consideraba estes nenos subnormais. Dende logo ninguén que coñecese a Pepa podería dicir iso dela. Agora que os pedagogos e psicólogos falan de intelixencia emocional e de intelixencias múltiples, quen se atreve a dicir que Pepa é retrasada?

Este rumoroso deséxavos un verán cheo de amizades, cheo de boas lecturas e cheo de descanso produtivo. Agora que temos o *Códice Calixtino*, xa non teñen os cóngos da catedral de que preocuparse. Podemos descansar todos. Deo Gratias.



1



3



2



4

A peneira

1

"Irmáns" de *Longa noite de pedra* cumpre 50 anos. Celso Emilio presenciou a versión de Fuxan os Ventos, 40 anos. Agora vese gravada no monumento de M. Penín na **INSUA** dos Poetas no Carballiño: "Camiñan ó meu rente moitos homes/[...]/Pero ti, que tealcontras alá lonxe,/máis alá dos desertos e dos lagos,/máis alá das sabanas e das illas,/coma un irmau che falo...".

2

Na **CRUZ VERMELLA** non hai vacacións. Arrequece a xenerosidade en Lugo, integrando no seu labor cotián 1278 negocios, 106 traballadores e 4000 voluntarios (na foto o nixeriano Ibrahima). Manteñen un servizo de rúa para dar café e bocadillo, dúas veces á semana aos sen teito. En 4 meses buscou traballo a 8 persoas en risco de exclusión.

3

Os 300 Km. de praia ferven de xente, un e medio é a de Rodas nas Cíes, na foto. Cómpre respectar o medio e non derramalo. O 60% das capturas de **ANÉMONAS** son de menor peso do debido, cando os científicos descubren a súa acción para baixar colesterol e riscos cardiovasculares ou a capacidade anticanceríxena nas esponxas mariñas.

4

A Asociación de **Mulleres de Van** loita contra o machismo en Turquía, onde a muller é unha propiedade do clan. A lei relixiosa tradicional anula as leis da república laica. Non poden casar libremente. No 2010 72 foron asasinadas "no nome do honor" só na zona curda, fronte ás 265 do resto do estado. E 113 suicidáronse presionadas pola sociedade.

5



7



6



8



Alfonso Blanco Torrado

5

Celebramos o **DÍA DA PATRIA** co berro de Celso Emilio: “se a poesía é unha arma, disparemos”. Os números cantan: os que levan no paro máis de 3 anos son un 11,7%, 34.300. As mulleres son un 43% máis, a metade por fin de contrato. Na crise destruíronse 141.000 empregos, o 70% dos creados en 12 anos de expansión económica (1994-2007)

6

PARDIÑAS é sempre unha caixa de sorpresas: este ano conta co Pardiñas Rock, a volta do cantautor dos 70, José Quintas Canella, a homenaxe a Bernardo García Cendán, un festivaleiro dende a 1ª edición, a mostra creativa de Mario Mato, tocando con follas. Este encontro multiplícase nunha fervenza de recantos prodixiosos para calquera creador,

7

En Venezuela 150 **ORQUESTRAS** xuvenís e 50 infantís liberan miles de nenas/os da miseria e reducen a crispación preelectoral. Coa batuta de José A. Abreu inzan en solidariedade, rescatando a mocidade da desigualdade que os machuca. Con moita enerxía, discorren e converten a arte en camiño de xustiza.

8

Os **PARTIDOS** non coñecen recortes. Italia reduciu o número de políticos; aquí temos o dobre ca eles, que é a segunda de Europa, non só no fútbol. Alemaña moi descentralizada con estados, rexións, distritos, mancomunidades e máis poboación, ten 300.000 menos. Son 445.568 políticos, fronte a 165.967 médicos e 19.854 bombeiros. Os deputados/as cobran toda a vida

☼ 27891 CERVO (Lugo)
Teléf.: 982 - 55 78 41 - Fax 982 - 55 78 04
e-mail: sargadelos@sargadelos.com

☼ O CASTRO DE SAMOEDO
15168 Sada (A Coruña)
Teléf.: 981 - 62 09 37/62 02 00
Fax: 981 - 62 38 04
e-mail: ocastro@sargadelos.com

☼ Rúa Nova, 15
15705 SANTIAGO DE COMPOSTELA
Teléf.: 981 - 58 19 05 - Fax 981 - 58 58 88
e-mail: galeriasantiago@sargadelos.com

☼ Real, 56
15003 A CORUÑA
Teléf.: 981 - 22 26 04 - Fax 981 - 22 26 04
e-mail: galeriacoruna@sargadelos.com

☼ Provença, 274 - 278
08008 BARCELONA
Teléf.: 93 - 215 03 68 - Fax 93 - 215 01 79
e-mail: galeriabarcelona@sargadelos.com

☼ Conde Aranda, 2
28001 MADRID
Teléf.: 91 - 310 48 30 - Fax 91 - 310 48 30
e-mail: galeriamadrid@sargadelos.com

 GALERIAS
SARGADELOS

☼ Habana, 12
32003 OURENSE
Teléf.: 988 - 37 09 26 - Fax 988 - 37 09 28

☼ Rubalcava, 30 - 32
15402 FERROL
Teléf.: 981 - 35 37 14 - Fax 981 - 35 37 16
e-mail: ferrol@sargadelos.com

☼ Pza. Sto. Domingo
27001 LUGO
Teléf.: 982 - 22 78 04 - Fax 982 - 24 49 13
e-mail: sargadeloslugo@terra.es

☼ Urzáiz, 17
36201 VIGO
Teléf.: 986 - 22 00 50 - Fax 986 - 22 04 74
e-mail: info@galeriasargadelos.com

☼ Oliva, 24
36001 PONTEVEDRA
Teléf.: 986 - 85 25 84 - Fax 986 - 85 79 18

☼ Pza. de España, 2
27400 MONFORTE DE LEMOS
Teléf.: 982 - 40 26 57 - Fax 982 - 41 60 33
curgal@curgal.com

☼ Conde de Fenosa, 38
32300 O BARCO DE VALDEORRAS
Teléf.: 988 - 32 05 85

☼ Rúa Castela, 52
36980 O GROVE
Teléf.: 986 - 73 09 68 - Fax 986 - 73 23 34
espiroide@yahoo.com

☼ Calvo Sotelo, 8
36580 A ESTRADA
Teléf.: 986 - 57 52 46 - Fax 986 - 57 02 94
sargadelos@astrada.com

POLITICA

Pedro Pedrouzo Devesa



Somos un país con predilección polos papeis. Dicía un amigo inglés moi viaxado que España era o único lugar do mundo no que tivera que entregar un papel certificando que estaba vivo. Seguro que hai razóns históricas e antropolóxicas que xustifiquen tal

querencia, pero quizás nestes momentos, máis importantes que as causas son as consecuencias ás que nos leva o noso tradicional gusto polos papeis en calquera das súas múltiples versións (certificados, títulos, memorias, escrituras, carnés, etc.)

A primeira consecuencia evidente é que o principal é o papel, non a realidade que certifica. É dicir, o que importa é ter o título de graduado en secundaria, por exemplo, non se realmente temos os coñecementos e habilidades necesarias para ser considerados tales graduados. E así veñen as frases antolóxicas dos papás aos profes: “Se vai cobrar igual, non sei por que non o aproba.” Ou: “Co suspenso do meu fillo fastídiame o verán” (por certo, as dúas frases reais como a vida mesma.)

Do mesmo xeito, para o instituto no que eses alumnos obteñen o título, o importante é o papel no que se certifique que o 70% do seu alumnado acadou a titulación, non as condicións nas que se outorga (nivel de esixencia, número de materias suspensas, traballo desenvolvido, etc.)

Se miramos para as administracións, os papeis (case sempre na variante de “cifras” ou “datos”) son o importante. Se un papel di que o déficit é do 5% (e xa nos gustaría), o déficit é do 5%. Tanto ten se para dar ese resultado houbo que “modificar” dalgún xeito as contas, ou só ofrecer datos parciais, ou desinchar determinados epígrafes artificialmente. Poderíamos seguir falando, por exemplo, das entidades financeiras que da noite á mañá pasan de ser absolutamente solventes (cos certificados que fagan falla) a converterse nun fiasco que levan a todo un país á ruína. Ou coas empresas que declaran un IVE que non é, ou uns contratos que certifican uns salarios, horarios e actividades que non son os reais.

E entón chega a paradoxa: os papeis non valen para nada. A falla de credibilidade campa sobre todo un país, porque ao final, nada é o que parece. Ou dito doutra forma, nada é como din os papeis que é. Se non buscamos a calidade, senón a cantidade; se non apostamos decididamente (como traballadores, como cidadáns, como clientes, como xestores ou como pais) polas cousas ben feitas, algo que, evidentemente, leva máis tempo, é máis complexo e precisa de máis esforzo que o modo “atalleiro”, seguiremos inundados de papeis certificando a nosa incapacidade. E ademáis, seguro que nolos piden cotexados.

Somos un país con predilección polos papeis.

Somos un país con predilección polos papeis.



O Peto do Santo Antón

Rubén Aramburu

Despedímonos ata setembro cun verán cheo de sombras e algunha raiola de sol. A alegría que provocou a recuperación do Códice Calixtino ou clandestino como lle chamou algún, non agocha a indignación, a sospeita e a desconfianza. Algo non funciona ben na Catedral de Santiago, e agora sábeo a sociedade enteira que pregunta polos millóns de euros roubados, que non se botaban en falta. Fóra das pomposas imaxes da entrega oficial do Códice, algo haberá que facer aló dentro. Cando os pensionistas andan a contar patacos para pagar medicamentos non se poden descoidar así os ingresos dunha institución.

Como che dicía, sempre hai unha raiola de luz. A alegría dánola un mozo da diocese de Santiago, dun lugar do concello de Mazaricos: José Manuel Caamaño.

De neno estudou no Seminario de Belvís e logo no Instituto Teolóxico Compostelán. Tiña claro que a súa vocación non era ser crego pero gustou da teoloxía e marchou a Madrid. Hai uns días defendeu a súa tese de doutoramento na Universidade de Comillas: "Na última elección" (autonomía moral e liberdade para elixir nas decisións ao remate da vida humana) e recibiu a cualificación de sobresánte cum laude, o máximo que concede unha universidade. O Doutor Camaño ten un prometedor camiño coma investigador e profesor en tan brillante institución, que pertence aos xesuítas. Mágoa que na nosa terra non teñamos espazo para xente tan brillante.

Non foi o único, porque Victorino Pérez Prieto tamén defendeu doutoramento, o segundo que acada, esta vez en filosofía pola Universidade de Santiago. O título da tese e longo pero aí vai: "A filosofía imparativa, integradora e en diálogo intracultural de Raimon Panikkar".

Outro amigo de Irimia ven de ser nomeado presidente da Fundación Galega contra o Narcotráfico. Trátase do párroco da Xunqueira de Vilagarcía de Arousa, Manuel Couceiro Cachaldora. Leva anos comprometido na causa. Parabéns aos tres, onde hai bo traballo non se precisa arranxar enchufes mesmo que sexa nunha catedral.



O CARRABOXO por ROBE LOIS



Romaxe 2012 Seguimos facendo camiño!

Baldomero Iglesias, Mero



Romaxe 2012

No confín dos verdes castros está Castroverde, berce desta 35ª Romaxe de Crentes Galegos. Castroverde é un paraíso, libro aberto do noso Patrimonio cultural e artístico, aínda non descuberto nin debidamente estudado nun manual didáctico competente que sirva de guía fundamental para sabernos, para coñecérmonos un pouco máis. Hai breves e pequenas aproximacións, moi dignas, que parten do entusiasmo de certas asociacións culturais cargadas de ánimo e ilusión, e tamén de iniciativas que particularmente levan adiante esta posibilidade de espallar coñecemento, de recoller pasado e dignificalo na perdurabilidade e estima.

Nomes, polas rutas, que nos sorprenden pola sonoridade e evocación de lugares e espazos máxicos deste eido singular: Vilar de Cas, Fonte da Bica, Riomol, Penalonga, Augalevada, Croa de Soutomerille, Pereiramá... Nomes de roteiros como Soutomerille ou Val do Río Tórdea, de Furís-Páramo, dos Muíños do Nacente e Poñente; nomes de camiños como o Camiño Primitivo –cun percorrido de 15 quilómetros e unha altitude de 840 metros, ou a Vía Romana XIX que

pode trazarse desde Abelleira, pasando por Pereira, Furís, Lourentín, Mirandela, Miranda e chegar a Tórdea. Tanto que ver, tanto que coñecer, tanto que ver por camiños feitos no tempo, para deixar pasar o tempo, véndoo pasar e pescudando nas pasadas dos que nos antecederon e deixaron marca inequívoca dun trazado que procura luz para facernos chegar á verdade que no fondo, agarda.

E é aquí, precisamente aquí, onde SEGUIMOS FACENDO CAMIÑO. Este é o lema deste ano. Non o podía haber máis acaído sendo lugar dos verdes castros, sendo senda iniciática de calquera camiño que queira chegar, que nos conduza cara a algures.

Os textos desde ano dan conta da xeografía humana desta terra xenerosa e dan conta da historia, aínda non debidamente contada, que se pode observar na paisaxe feliz e nos monumentos que perduran a pesar de tanta desfeita. Alí, moi preto do lugar da Romaxe aínda poderedes ver os marabillosos pendellos de Castro Verde, reconstruídos e que nos permiten retrotraernos no tempo, con moi pouco esforzo, a aquelas feiras e festas que este espazo convocaba e que tiñan

cantores e danzantes, cantando coplas: “Don Pedro do ollo meco/mira moito prá rapaza; mellor fora que atendese, ao viño que ten na taza”. Ou aquelas outras recollidas por R. Polín *Da casa de Sal ao muíño/hai che un camiño mallado, que o mallou Ramiro/despois de estar namorado; Pobo de Cellán de Calvos/ tira máis ben a pequeno, pero tenche uns veciños/ que mandan moito pendello!; O señor don Fortunato, San Antoniño de Padua, que o zorro lle leve as pitas, ...e que lle deixe a criada!* Remontarémolos ao pasado feliz que nos aconteceu neste eido tan especial, e chegaremos á Celebración. A partir de aí, celebraremos o Amor, achegados a el desde unha vella lenda que, desta vez, será representada escenicamente por actores da zona. Ese é o guión e o mandamento que gobernará o libreto desta Romaxe, a número 35! Case nada! Polo medio, xa sabedes, cantará A Quenlla. Fará un canto de amor, acaído ao caso, e tamén as pezas de sempre: O Magnificat Galego, O Credo (letra do noso lembrado –por querido– Bernardo García Cendán), O Pai Noso, A Rumboia, Irmaus, e un Berro Seco fortísimo que nos faga medrar en Irmandade.

Cantigas da Romaxe en Castroverde

Esta é a cantiga de amor que habemos estrear na 35ª Romaxe de Crentes Galegos en Castroverde

“SABERTE” (Letra e música: Mero Iglesias, Interpreta A QUENLLA)

Un día espertou en min,
nas aforas da vontade e da razón,
unha paixón da que non puiden fuxir:
padecía, miña amada, de non terte,
...pintei soños xunto a ti. E na noite,
baixo a lúa das estrelas,
e na noite –na túa ausencia–
anoitecín.

Un día namorei de ti,
quedei preso para sempre,
meu amor, foi por saber,
por saberme xunto a ti.

E os dous xuntos, miña amada,
descubrimos os segredos deste engado:
pois detrás do amor non hai máis nada,
...e que na vida anda errante quen non ama!



Tamén lembraremos con emoción e gratitude a tanta xente que antes que nós, loitou para que “a esperanza prendera en toda a xente”. Por iso cantaremos a lembranza e o futuro

PRÓLOGO DOS IRMANDIÑOS (Letra Mn. María, Mús: X. L. Rivas, Mini)

Foi no século XV a primavera
floreceu con paixón e con ledicia
ergueron liberdá coma bandeira
os rexos irmandiños de Galicia.
O bris voltouse entón máis cantador
enchéronse os ventos de pureza
o sol alumou con máis fulgor
e a terra tivo entón outra beleza.
A esperanza prendera en toda a xente
con vontade de presente e de porvir
e a vida era un pulo transcendente
con desmedidas tarefas por cumprir.
Foron xeiras tristes e belidas
foron datas ferozes e fermosas
foron sazóns granadas e cumpridas
con colleitas de bágoas e de rosas.
O mundo semellaba puro e novo
renacía a luz polos rincóns
o bo pobo galego, o noso pobo
obedecía a Roi Xordo e a Lanzós.
Foi tempo de ledicias e de coitas
foi tempo de abrir novos camiños
foi tempo de revoltas e de loitas
do furor popular dos irmandiños.





AS RAZÓNS DUN APUPO

Boa parte dos asistentes ao debate que tivo lugar en Ávila entre Zapatero e o bispo Antonio Cañizares apuparon o ex-presidente. Resulta estraña a obsesión da Igrexa oficial por acusar a Zapatero de persecución: aínda que propiciou algunhas leis que non gustaron á xerarquía, tamén é certo que detivo outras moi solicitadas desde a esquerda, como a lei de liberdade relixiosa e da morte digna, ademais de mellorar a dotación económica da Igrexa. E máis estraña aínda é a asistencia do ex-presidente a un debate organizado nada menos que pola Universidade Católica de Ávila e o xornal *La Razón*.

O verdadeiro significado do cristianismo

Pero, anécdotas á parte, quizais poderíamos aproveitar a ocasión para preguntármonos as razóns de fondo polas cales a Igrexa considera a esquerda –ao seu xuízo representada por Zapatero– como o seu principal inimigo. Sobre todo tendo en conta que a aparición do cristianismo implicou no seu tempo o que poderíamos chamar hoxe “un xiro á esquerda”: da hexemonía normativa das numerosas leis do Antigo Testamento pasouse a propoñer o amor como o único mandamento, do dominio dun Deus afastado e vingador a un Pai que envía o seu Fillo a compartir a vida dos homes, dos rituais relixiosos a

propoñer a atención ao próximo necesitado como único camiño de acceso á salvación.

Pouco duraron estas boas intencións. En canto o cristianismo logrou impoñerse como relixión oficial do Imperio Romano a Igrexa descubriu que á súa sombra podía crear un verdadeiro imperio. E a lóxica do poder impúxose por sobre as consideracións éticas,

creando unha pirámide xerárquica –o Papa, os bispos, os sacerdotes– que reservaron á xente do común un papel de obediencia pasiva. O novo mandamento do amor relégase a un papel simplemente ornamental: no seu lugar asumen a primacía as normas, o dogma e a represión, que chega en ocasións a tomar formas de inaudita crueldade. E establécese unha alianza co poder político e económico cuxos resultados perduran ata hoxe.

Principio de igualdade e principio de autoridade

Dicía Norberto Bobbio que a nota distintiva da esquerda era a defensa da igualdade. Seguramente hai que matizar esta afirmación, tendo en conta que tamén réximes ditatoriais a utilizaron como escusa para lexitimar o seu poder. Pero é verdade que historicamente a esquerda sempre representou o intento de opoñerse aos réximes xerárquicos e autoritarios reclamando para a xente “non cualificada” o acceso a toma de decisións, aínda que non falten perversións neses intentos. Mentres, a Igrexa oficial basea o seu poder no principio de autoridade: a verdade e a lei posúena, en distintos graos, os membros

a aparición do cristianismo implicou no seu tempo “un xiro á esquerda”

A partir do emperador Constantino, cambiaron os papeis e Igrexa e Imperio se reforzaron mutuamente



da xerarquía, culminando no dogma da infalibilidade papal, e calquera opinión contraria é castigada ata coa expulsión da institución, como ben o saben varios teólogos represaliados polos seus superiores. Como sorprenderse de que unha institución así reaccione contra os matrimonios homosexuais, o feminismo, o control da natalidade, a lei do aborto, a decisión persoal sobre a fin da vida? Para a xerarquía eclesiástica tales irrupcións do pobo no couto privado da moral da Igrexa socavan os fundamentos nos que asenta o seu poder: a xestión hexemónica do medo e da culpa. Un súbdito que se considera culpable - e a sexualidade é unha excelente razón para iso- e cre que está en mans da autoridade eclesiástica libralo das consecuencias do seu delito é o súbdito ideal. E o socialismo leva ao extremo esa intromisión do pobo na estrutura do poder. Pretender que ata a xestión da política e a economía pase de mans dos seus actuais xestores a organizacións populares, como propuxo o marxismo, implicaría destruír as bases materiais do poder eclesiástico. De aí a violenta condena da Igrexa á obra de Marx, sen reparar en que os seus postulados –utópicos

ou non- se achegaban moito máis ao cristianismo primitivo que o sistema capitalista vixente. De calquera modo, non parece que este aspecto da cuestión deba influír no apupo a Zapatero: lonxe está a socialdemocracia actual de encarnar ese perigo revolucionario.

Mentres tanto, moitos cristiáns que se negan a identificar a mensaxe cristiá orixinal coa actual estrutura do poder eclesiástico debátense dentro da Igrexa denunciando as súas desviacións e tratando de recuperar o único mandamento do cristianismo. “Ama e fai o que queiras”, dicía Santo Agostiño. Aínda que supoño que as súas posibilidades de influír nunha reforma da institución son practicamente inexistentes.

Non se trata, por suposto, de que os que apuparon a Zapatero sexan conscientes dos supostos que implican tales desafogos. Pero a Igrexa logrou impoñer en moitos dos seus membros unha “forma de vida” que se sente cómoda na seguridade que proporciona a pertenza a unha institución que monopoliza o ben e a verdade e que aforra aos seus fieis ese desasosego que denunciaba Kant e que consiste en atreverse a pensar por si mesmo.

un súbdito que se considera culpable é o súbdito ideal

O fervedoiro Así soa este verán

Román Cerqueiro Landín

Chega o verán, un tempo propicio para gozar da música ao vivo. As propostas multiplícanse por toda a xeografía do país e os melómanos, e a parroquia trouleira en xeral, enfróntanse a unha axenda infinita de concertos. O abano de posibilidades é amplo: música ao aire libre ou en locais nocturnos, para bailar nas prazas, nos auditorios e nos torreiros da festa, ou apostando pola vivencia multitudinaria dos festivais e das mil e unha verbenas dunha programación local que parece non ter fin.



Os vellos rockeiros nunca morren

O inverno e a primavera deixáronnos unha boa colleita de novidades discográficas. Rock, jazz, pop, folk..., 2012 foi un ano no que as nosas bandas e solistas lle botaron un pulso moi digno á crise e aos problemas endémicos do sector: industria feble, invisibilidade mediática, falta de apoio institucional, circuítos case inexistentes, etc.

Bandas e solistas estanlle botando un pulso moi digno á crise e aos problemas endémicos do sector.

O panorama rockeiro volveu dar mostras da súa vitalidade con novos traballos de bandas xa consolidadas e a estrea doutras nóveles. Zenzar celebrou os seus vinte anos con *Vaise armar*, que na súa liña habitual abunda no rock máis xenuíno e as letras cargadas de crítica social, pero con concesións tamén a ritmos e motivos máis divertidos e bailables. Outra das bandas máis lonxevas e que conta cun son máis definido e recoñecíbel polo público, Ruxe Ruxe, sacou un novo

disco. O seu *Rock do país* ten un público asegurado, como demostraron cun cheo na presentación na Capitol de Santiago. Rock sen edulcorantes, toques punkis, baladas apoiadas en letras máis íntimas e a gaita como selo de identidade.

Entre as bandas máis novas, destaca o segundo disco de Machina, *Ensaio sobre o silencio*, un traballo onde o metal e o hardcore non deixan espazo ás melodías baladeiras do disco anterior; e o “gastropunk” dos Terbutalina, a banda de Muros que non deixa indiferente a ninguén coas súas letras irreverentes e cun directo igual de rompedor: o seu son as *Hostias para todos*. Outras formacións ás que seguir con atención son Kathaarsys, que publicou o directo *Rara vez*, e Camarada Nimoy, que dá a coñecer cun disco homónimo o seu rock sesenteiro.

Da fusión e outros estilos

Na música de fusión estreouse un grupo cun percorrido de varios anos nos escenarios e que non tiveron présa por editar uns discos moi esperados polos seus seguidores. Dende Ouren-

se, O Sonoro Maxín homenaxe a música popular fusionando cumbias, e os ritmos latinos en xeral, o rock e a raíz tradicional da charanga e da festa para ofrecernos a “verbena do século XXI”.

Este ano deixounos máis novidades dos máis variados estilos, como o pop electrónico do *A pior*, de Projecto Mourente, e o funky dos coruñeses Loretta Martín con *Despois da mandinga*. En ambos casos, ademais, publicaron uns videoclips, de moi boa factura, dos singles de presentación. Porque se algo hai que destacar da nova escena é a incursión polos novos formatos e o diálogo con outras artes, que aínda, pese a que resulte sorprendente a estas alturas, son novidosos entre nós. Así, produciron videoclips Ataque Escampe, Machina, Zenzar e os Nao, que adiantan o tema “Mafia” dun disco que está aínda en fase de produción. E do diálogo con outras expresións artísticas saben os Labregos do Tempo dos Sputnik, que versionan poemas de Celso Emilio, Lois Pereiro, etc. No mesmo diálogo coa literatura atopamos o novísimo traballo da hiphopeira viguesa Aid, que versiona a Rosalía de Castro no disco-libro *Rapoemas*.

Como vemos, en época de penurias económicas e de desartellamento das políticas culturais, os creadores ensaian novas fórmulas para saír adiante, ben sexa cunha “Xira Surreal” como a de Marful, que nos seus concertos mesturaron música, gastronomía e divulgación do patrimonio, ou Os Cempés, que no seu regreso publican *Tentemozo* pola vía do crowdfunding ou financiamento colectivo, paraguas baixo o cal tamén saíu o disco *Doutor Apertas. Tributo a Magín Blanco*.

Do folk e do jazz

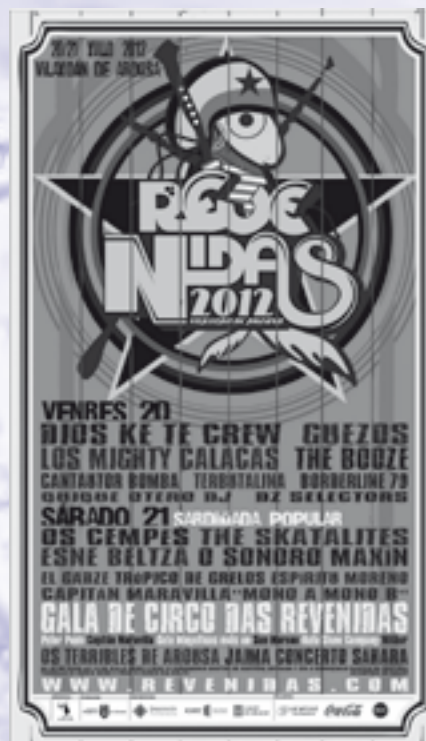
Dende o folk, a música de raíz en xeral, e o jazz non deixan de chegar

as boas novas. Comezamos o ano coa aclamación de *Sós*, de Mercedes Peón, como un dos mellores discos do 2011 en Europa, e a estrea do novo traballo das Leilía. Outra das grandes referencias do noso folk, Luar na Lubre, lanzou *Mar Maior*, e un músico de luxo como Pancho Álvarez publicou *Sonche Atlántico*. Peldenoz, Balakandra, Unicornibot ou Quemallou seguen asegurando o relevo nos estudos de gravación e, sobre todo, nos escenarios, reforzados coa volta de Doa e o disco *A fonda dos cervos*. As propostas singulares veñen da man de *aCadaCanto*, o disco conxunto de Xavier Díaz, Guadi Galego e Guille Fernández, e o espectáculo *iLalelo*, no que a música de Budiño complementa as historias de Carlos Blanco, ou viceversa.

O jazz, pola súa banda, segue contribuíndo ano a ano en cantidade, mais sobre todo en calidade, a este vizoso panorama musical. Aos nomes xa recoñecidos de Abe Rábade, co disco *A Modo*, e Nani García Trío, con *Renaissance*, engádense o debut de Monica de Nut Trío, con disco homónimo, e os discos dos jazzeiros do sur: Iago Fernández, con *Agromando*, Alberto Vilas Quinteto, con *Esperianza*, e Xan Campos Trío, *Orixe cero*. Onde atopalos? Nos locais que programan música en directo.

O difícil momento económico

Falamos de entrar no verán gozando da música ao vivo, sen esquecer que esta é a grande oportunidade para que moitos grupos poidan darse a coñecer. Ás dificultades económicas municipais para programar no verán (sen mencionar que fan unha aposta case exclusiva pola música comercial)



Este está sendo un ano de regresos: Heredeiros da Crus, Resentidos, Aerolíneas Federales...



O fervedoiro Así soa este verán



ACADA CANTO

Guadalupe Ximenes, Gullerme Fernández, Xosé Luis Gómez

e a retirada de apoio da Consellería de Cultura aos festivais de base, súmanse a escasa atención que prestan os medios privados e públicos (salvando as honrosas excepcións dos programas Planeta Furancho, Tres Peixes Voando e Estudio 3 da Radio Galega) e o perfil baixo dado pola administración ás liñas de actuación que tan bos resultados deran nos últimos anos (Galician Tunnes ou Rede Galega de Música ao Vivo). A canteira padece tamén esta falta de atención (Xuventude non dinamiza a Rede de Locais de Ensaio ou o Certame GZCrea) e só concursos como Cantalingua (CIG-Ensino & AS-PG) e Novo Son e Vasacarnota? (Radio Galega) serven de plataforma de di-

fusión dos novos valores. Neste contexto, unha boa guía para programar o noso verán constitúeno as webs específicas, entre as que salientamos gzmusica.com, komunikando.net e musicaengalego.blogspot.com.

As citas deste verán

Este foi un ano de regresos, como as dos Resentidos (*A tribo toda baila*, 12 de maio en Ourense) e Aerolíneas Federales, que xunto coa música dos incombustíbeis Siniestro Total han de protagonizar unha das novidades veraniegas, o musical Galicia Caníbal, que celebra a música galega dos 80.

Cómpre escoller, que as fins de semana non dan para máis!

Pero, sen dúbida, o regreso máis esperado foi o de Herdeiros da Crus, a mítica banda do Barbanza que revolucionou a escena dos 90 volveu cun esperadísimo concerto en Ordes no que xuntaron máis de 3000 fieis. Como soubo a pouco, xa hai DVD do directo e han de caer un novo disco e unhas cantas citas máis para velos en xullo e agosto.

Porque citas hai moitas e cómpre escoller, que as fins de semana non dan para máis. No ámbito da música tradicional, non esquezamos os numerosos encontros e seráns que podemos seguir a través do blogue especializado Malmequer, mentres que no folk non faltará á cita o triángulo máxico de Ortigueira, Zas e Pardiñas, xunto a outros festivais menores como Música na Noite, Asalto ao Castelo, Festival Irmandiño ou o Vilariño Folc, que se abren a outros estilos. Tamén dan entrada a outras músicas, os festivais máis rockeiros como o Derrame Rock e o Brincadeira, que cada vez máis deixan espazo para as bandas do país, que encontran nestas grandes plataformas unha boa oportunidade para se dar a coñecer. Quen quere máis? Os festivais de menor formato pero de máis autenticidade, de acampada, poboacións pequenas e enclavados en espazos naturais, atraen milleiros de festivaleiros. Algúns xa se celebraron e foron abrindo o apetito (Repercusión e A Rebusca de Manzaneda) e outros veñen aí: Sons da Lameira, Nordestazo Rock, Arreaocabo, Festigal, Antrospinos, Festival da Terra e da Lingua, As Revenidas, Festidoiro, Rebumbio...

Só nos queda, pois, preparar a mochila, escoller rumbo e gozar dos sons deste verán do 2012.

IRIMIA
REVISTA TRIMESTRAL DE CULTURA GALEGA

25 de xullo
Somos o que somos,
que non é pouco

DA
CORUÑA

DEPUTACION

www.dicoruna.es

EDITA: Asociación A. IRIMIA

MESA DE REDACCIÓN: Daniel López Munoz, Luís Gómez Aldegunde, Pedro Pedrouzo Devesa, Rubén Rivas Vidal, Lidia Campos Chan, Manolo G. Turnes, Lines Salgado Iglesias, José Antonio Martínez. Tlf. 986 10 49 45.

COLABORADORES: Xosé Chao Rego, Victorino Pérez Prieto, Xosé Antón Miguélez, Manolo Regal, Alfonso Blanco Torrado, Xosé Lois Vilar, Marta Sopeña, Gumersindo Campaña, Tareixa Ledo, Moisés Lozano, Clodio González Pérez, Antón Martínez Aneiros, Sara Paz Quiñones, Manuel Pérez Blanco, Xabier Blanco, Bernardo García Cendán, Valentina Formoso Gosende, Celia Castro Ojea, Xerardo Castedo Valbuena, Engracia Vidal, Francisco Xabier Martínez Prieto, Fernando Veiga, Antonio Pinto Antón, Bea Cedrón Vilar, Mariano Guizán Sánchez, Carmen Soto, Rubén Aramburu, Carme Soto, Marisa Vidal e Xan Guillén, Christina Moreira.

CORRECCIÓN LINGÜÍSTICA: Lidia Campos Chan, Luís Aldegunde.

RECEPCIÓN DE ARTIGOS E COLABORACIÓN EN: revistairimia@asociacion-irimia.org

SUSCRIPCIÓN: Apdo. 296 - 15705 Santiago de Compostela. Telf.: 655 028 253 / suscripciones@asociacion-irimia.org
Ordinaria: 24 Euros. de Apoio: 36 Euros.

PARA ASUNTOS DA ASOCIACIÓN NON RELACIONADOS COA REVISTA: asociacion-irimia@asociacion-irimia.org

CONTA: NOVACAIXAGALICIA, CC/2080-0349-85-3040005822- Urbana, nº 8 - Santiago

DEPÓSITO LEGAL: C-1417-81

TIRADA: 1.000 exemplares

DESEÑO E MAQUETACIÓN: Ninfa, Riveiro, Martínez

ISSN: 2172-9182

IMPRIME: Artes Gráficas LITONOR S.A.L.

DISTRIBÚE: IMPACTA

EDICIÓN ELECTRÓNICA: <http://asociacion-irimia.org/revista.xhtml>

FEITO EN PAPEL RECICLADO



Boa Nova



A CLAVE

“Vinde a un lugar arredado e descansade un pouco”, é o convite de Xesús. Chegan as vacacións e este convite cobra máis sentido. É preciso buscar un tempo para arredarse, para poñer distancia coas angustias do día a día e descansar: illarse un chisco do mundo para poder dedicarse á contemplación.

Propóñovos unha aventura: sobe ao máis alto dun penedo ou mergúllate no mar, senta ao pé dun faro ou ben, na beira dun río, sente correr a auga bulideira. Deixa pasar os teus pensamentos coma as nubes do verán, e goza do silencio diante da paisaxe. Sen libros, sen reloxo, sen MP3, só ti e a natureza. Abre os teus sentidos e faite un/unha coa terra. Deixa que resoe en ti, que te encha por dentro. Acariña a herba, as pedras, nota o seu tacto, que tamén te está a acariñar.

Deixa que o ar invada os teus pulmóns, que chegue a todos os recunchos interiores do teu corpo. A cada inspiración nota como entra e avanza polo peito ata as puntas dos teus pés. Nese ar está Deus, enchendo e animando, dando alento de vida a ti e a cada ser que che arrodea.

...e fai o que che pete, o que che pida o corpo: emocionate, danza, berra, chora, ri, dá chimpos,... escóitase a ti mesma, a ti mesmo, pois es parte desa natureza que contemplas: es parte de Deus.

Marisa de Corme

ECO

“A contemplación interior e a actividade exterior son dous aspectos do mesmo amor a Deus. Mais a actividade do contemplativo ten que nacer da súa contemplación e asemellarse a ela. Todo o que faga fóra da contemplación ten que reflectir a luminosa tranquilidade da súa vida interior. A tal fin, na súa actividade deberá buscar o mesmo que atopa na contemplación: o contacto e a unión con Deus.

Aínda que sexa moi pouco o que aprenderas de Deus na oración, compara os teus actos con ese pouco e ordénaos segundo esa medida. Procura que toda a túa actividade dea froito no mesmo baleiro, silencio e despoxo que atopaches na contemplación. Á fin e ao cabo, o segredo de todo isto é un perfecto abandono á vontade de Deus en cousas que non podes controlar e a perfecta obediencia a El en todo o que depende do teu libre albedrío, de xeito que, tanto na túa vida interior como nas túas obras exteriores por Deus, desexes unha soa cousa: o cumprimento da súa vontade.

Se o fixeres, a túa actividade compartirá a paz desinteresada que atopas na oración, e na sinxeleza das cousas que fas os demais poderán ver a túa paz e dar gloria a Deus (...).”

Thomas Merton (extracto de *Nuevas semillas de contemplación*)

DOMINGO 22 DE XULLO. XVI DOMINGO DO TEMPO ORDINARIO Mc 6, 30-34

Naquel tempo, os apóstolos volveron reunirse con Xesús e contáronlle canto fixeran e ensinaran. El díxolles: “Vinde, vós sós, á parte, a un lugar arredado, e descansade un pouco”; porque eran moitos os que ían e viñan, e nin para comer atopaban tempo.

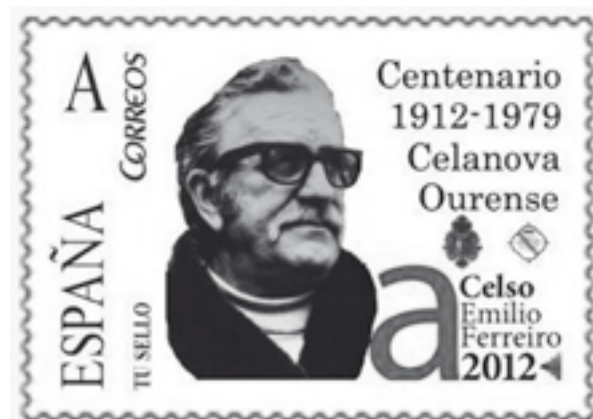
Entón marcharon na barca, á parte, a un lugar arredado. Pero víronos marchar e déronse conta moitos, e desde todas as aldeas foron andando para alí, e chegaron primeiro ca eles. Cando desembarcou, Xesús atopouse cunha gran multitude e sentiu compaixón por eles, porque eran coma ovellas sen pastor, e púxose a ensinalles moitas cousas.

(...)”.

A PALABRA

Falando da lingua

Lidia e Valentina



Non nos volvamos, como dixo Celso Emilio *pequenos mequetrefes sen raíces*

Chegou o verán, ou polo menos o tempo de verán. Escoitamos agora na radio: “Máis nuboso canto mais ao norte, pola tarde chuvascos e algunha néboa costeira. 23 graos de máxima.” Quitando algún día de moita calor, no mes de xuño predominou o tempo de chuva. As néboas, brétemas ou borraxeiras (que vén sendo a néboa que entra polo mar) refrescan e adiantan chuva. E este ano aplícase aquilo que dicía un noso avó: “Ao in-

verno nunca o come o raposo: se non vén no seu tempo, vén no verán...” . Así que, á falta de poder andar moito por fóra podémonos dedicar na casa á lectura en lingua galega (que, aínda que non se promocióne nas librarías nin institucionalmente, hai moita boa cousa en todos os xéneros) e mesmo a repasar idiomas e a desenvolver as nosas capacidades plurilingües.

Para que non haxa confusión, porque isto preocúpáanos moito, insistimos en que *pluri-* é un prefixo que vén do latín “plures” e significa “varios”, e forma palabras coma pluriemprego, plurinacional, pluricelular e , sobre todo, na sección que nos toca: plurilingüismo. Xa comentamos noutro número aí atrás que o plurilingüismo é a capacidade de desenvolverse en varias linguas, non é saber inglés e mais castelán, que é a definición que dan desde as institucións educativas. Se falamos só inglés e castelán somos bilingües (se o facemos ben), pero se deixamos de lado o galego, porque nos parece que nos estorba

nesa tarefa de aprender as linguas dos “imperios”, estamos, simplemente, renunciando ao propio, ao noso patrimonio e ao ben común que nos une. E que non pense ninguén -de forma equivocada- que os nenos e nenas, mozos e mozas do noso arredor que non usan o galego, o poderían facer se quixesen ou se tivesen con quen **Probade** a mandarlles falar 4 minutos seguidos en galego... Ah, e **probade** tamén a que se desenvolvan con alguén en inglés para falar do bos que son os nosos mexillóns, ou mesmo do tempo. Non nos enganemos , que lles dean -por poñer un exemplo moi común- en 2º ESO a materia de educación física en inglés e que aprendan os nomes de todos os músculos nesa lingua (cando aínda non os saben en galego, nin en castelán) non é crear cidadáns plurilingües, nin é un método de aprendizaxe de idiomas estranxeiros!

Facede estes deberiños que vos mandamos e xa nos contades á volta!

O Fachineiro do libro de Pepe Chao

Por aquí chégase a Galicia

Pepe Chao acaba de presentar o seu libro *Por aquí chégase a Galicia*, que será o penúltimo. Cousas da bioloxía, aclara el. Nesta obra podemos atopar os esteos nos que se apoia a produción ensaística de Pepe: lingua, pobo e territorio. Pero aínda hai lugar para elementos mitolóxicos, históricos, psicolóxicos ou teolóxicos aos que xa nos ten afeitados. O volume, que edita 3C3, está distribuído en 50 unidades con catro seccións cada unha: Lectura, A fala, Rechouchío e Retallos. Na primeira preséntanos os temas dunha forma xeral; na Fala ofrécense os contidos de carácter lingüístico que, por veces, teñen o seu eco na sección de Retallos; por último, no Rechouchío



asistimos á versificación de temas diversos ao xeito do Cantar do Irimego, ese que durante tantos anos frecuentou esta páxina que agora ocupamos. Este libro ía titularse *Leccións de gramática parada*, porque unha boa parte do mesmo é unha gramática non sistemática, un “totum revolutum” como advirte no limiar. Finalmente, decidiuse polo que agora vemos na portada e que lembra aquel *Para comprendermos Galicia* do ano 1987. As súas 120 páxinas están marcadas polo espírito didáctico que sempre observamos en Pepe, por esa escrita próxima que pon os seus textos ao alcance de todo os galegos e galegas, para que nos recoñezamos a nós mesmos na nosa historia.

A.Q.